

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés elnöke

Dr. Vastagh Pál
az Országgyűlés Alkotmány- és Igazságügyi Bizottságának elnöke

Puch László
az Országgyűlés Gazdasági Bizottságának elnöke

Varga Mihály
az Országgyűlés Költségvetési és Pénzügyi Bizottságának elnöke

Dr. Turi-Kovács Béla
az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának elnöke

Dr. Kovács Zoltán
az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságának elnöke

Alulírott civil szervezetek áttanulmányozták Lenkovics Barnabásnak, az állampolgári jogok országgyűlési biztosának a kecskeméti Malom Center Bevásárló- és Szórakoztató Központtal kapcsolatos, 2005. május 18-án kelt jelentését¹. A jelentés megállapításaival és következtetéseivel egyetértünk. Nemcsak azért, mert folyamatosan figyelemmel kísértük a Malom Centert érintő eseményeket, hanem azért is, mert tevékenységünk során hasonló jelenségekkel találoztunk más beruházásoknál is. Véleményünk szerint ezek a jelenségek – amennyiben nem szabunk nekik gátat – magának a jogállamiságnak a létét fenyegetik. Mindez komoly társadalmi feszültségekhez vezet és rontja gazdasági versenyképességünket is. Amint az ombudsman is leszögezi, a hatályos jogszabályok *„nem alkotnak zárt egységet, nem teremtenek összhangot, egyensúlyt az épített környezetben élők jogai és az e környezetben nagyarányú változtatást végrehajtani kívánók szabadsága között. A nagy számban előforduló „mérlegelési jogkörök” és az ellentétesen is értelmezhető keretnormák akár egyetlen döntéshozónak is kiszolgáltathatják a közreműködő hatóságokat és a teljes lakosságot. Hatályos jogunk nem garantálja a beruházás iránt elkötelezett (szubjektíve elfogult) döntéshozók feletti országos (objektív) kontrollt sem.”*²

Amint arra a Műemlékek és Történelmi Együttesek Nemzetközi Tanácsának, az ICOMOS-nak a Malom Centerrel kapcsolatos közleményei is rámutatnak, ez a helyzet tarthatatlan. Éppen ezért, mint az épített és

¹Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának Jelentése az OBH 4113/2004. és 6379/2004. számú ügyekben

²Az idézett Jelentés 52-53. oldala

természeti környezetünk fejlesztéséért, értékeinek megőrzéséért tevékenykedő civil szervezetek kérjük az országgyűlés elnökét és az elsősorban érintett 5 országgyűlési bizottság elnökét, hogy haladéktalanul kezdeményezzék az ombudsman által javasolt alábbi jogszabályváltoztatások mielőbbi megalkotását.

Az épített környezet alakítása és védelme feletti társadalmi kontroll biztosítása érdekében:

1. jogszabály rögzítse az építési engedélyezési eljárás folyamatában a közérdekből nyilvános adatok körét, és biztosítsa ezekhez bárki által való hozzáférést az adatvédelmi törvénynek megfelelően;
2. az építésügyi törvény módosításával az Országgyűlés biztosítsa, hogy a jelentős környezeti terheléssel járó (a környezetvédelmi törvényben előzetes környezeti hatástanulmány készítésére kötelezett) létesítmények építéshatósági eljárása során az ügyféli jogállás a szomszédok jogain túl ténylegesen kiterjedjen mindazokra, akiknek az ügy a jogos érdekét érinti; továbbá
3. a vonatkozó törvények módosításával teljes körűen terjessze ki a társadalmi szervezetek keresetindítási jogát az összes engedélyező hatóságra az egész engedélyezési folyamatban.

A pártatlan és objektív, szakmailag megalapozott építéshatósági döntések biztosítása érdekében:

az építéshatósági eljárások lefolytatása a települési jegyzők hatásköréből kerüljön át a megalakítandó új, önálló és független területi építési hivatalokhoz.

Az épített környezet jelentős átalakítását érintő kérdésekben a szakmai szempontok érvényesítése érdekében:

1. az államigazgatási eljárási és az építésügyi jogszabályokat akként módosítsák, hogy a Tervtanácsok véleménye – szakhatósági engedély módjára – mindig legyen kötelező érvénnyel betartandó; és
2. az építési törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosításával tegyék egyértelművé, hogy az elvi engedély pontosan mire ad felhatalmazást az engedélyt kérelmező ügyfélnek és egyben mire kötelezi az építési hatóságot;
3. a tömegforgalmat vonzó létesítmények – különösen a bevásárló- és szórakoztatóközpont jellegű létesítmények, tematikus parkok stb. –

elhelyezésére és létesítésére vonatkozóan a Kormány alkosson külön jogszabályt, a skandináv országok jogszabályainak mintájára.

A Kormány haladéktalanul hozzon intézkedéseket annak érdekében, hogy az építési és környezetvédelmi jogszabályok megsértése ne legyen kifizetődő a szabálysértők számára. A nemzetközi tapasztalatok is azt bizonyítják, hogy ezen a területen csak akkor lesz rend, ha a jogszabályellenesen megépült létesítményeket haladéktalanul lebontják, méghozzá az építető költségén. Súlyos törvénysértések esetén legyen lehetőség az ingatlan elkobzására is, mint például Angliában.

Kérjük a Magyar Országgyűlés elnökét és az 5 országgyűlési bizottság elnökét, hogy csatlakozva az állampolgári jogok országgyűlési biztosának ajánlásához, kérjék fel a miniszterelnököt, hogy a témával kapcsolatosan a felelős szakminisztériumok munkájának intézményes koordinációja céljából mielőbb állítson fel egy tárcaközi bizottságot, melybe a civil szervezetek delegáltjai is kapjanak meghívást.

Kérjük azt is, hogy indítványozzák a parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését annak megvizsgálására, hogy a kecskeméti védett városközpontba a szintén védett malomegyüttes helyébe hogyan kerülhetett egy ilyen nagyságú építmény. A bizottság vizsgálja meg a teljes folyamatot, beleértve az ombudsmani jelentés kiadását követően történteket is. Ez a tényfeltárás hitünk szerint erősítheti a jogállamot és elősegítheti a jövőbeni hasonló esetek elkerülését.

Budapest, 2005. június 21.

Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesület, Veszprém
E-misszió Egyesület, Nyíregyháza
Független Ökológiai Központ
GATE Zöld Klub Egyesület, Gödöllő
Göncöl Szövetség, Vác
HUMUSZ, Hulladék Munkaszövetség
Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata
Levegő Munkacsoport
Magyar Természetvédők Szövetsége
Pécsi Zöld Kör
REFLEX, Győr
Védegylet